ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 13ης Ιουλίου 2006 *

Στην υπόθεση C-539/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, υποβληθείσα από το Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Δεκεμβρίου 2003, στο πλαίσιο της δίκης

Roche Nederland BV κ.λπ.

κατά

Frederick Primus,

Milton Goldenberg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, K. Lenaerts, E. Juhász και M. Ilešič, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Ιανουαρίου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Roche Nederland BV κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τους P. A. M. Hendrick, O. Brouwer, B. J. Berghuis και K. Schillemann, advocaten,

— οι F. Primus και M. Goldenberg, εκπροσωπούμενοι από τον W. Hoyng, advocaat,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και J. G. M. van Bakel,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την A. Bodard-Hermant,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την E. O'Neill, επικουρούμενη από τον M. Tappin, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον R. Troosters,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Roche Nederland BV και οκτώ άλλων εταιριών του ομίλου Roche και, αφετέρου, των F. Primus και M. Goldenberg σχετικά με την προβαλλόμενη από τους τελευταίους προσβολή των δικαιωμάτων τους από ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του οποίου είναι κάτοχοι.

Το νομικό πλαίσιο

Η Σύμβαση των Βρυξελλών

3 Περιλαμβανόμενο στον τίτλο ΙΙ, ο οποίος αφορά τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας, και στο τμήμα 1, το οποίο επιγράφεται «Γενικές διατάξεις», το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών ορίζει:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

4 Κατά το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της ίδιας Συμβάσεως:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλόμενου κράτους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 6 του παρόντος τίτλου.»

5 Το άρθρο 6 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας» τμήμα 2 του πιο πάνω τίτλου ΙΙ, ορίζει:

«[Ο εναγόμενος που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους] μπορεί επίσης να εναχθεί:

1) αν υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός από αυτούς,

[...]».

6 Το άρθρο 16 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο αποτελεί το επιγραφόμενο «Αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία» τμήμα 5 του τίτλου ΙΙ της Συμβάσεως αυτής, ορίζει:

«Αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν:

[...]

4) σε θέματα καταχωρίσεως ή κύρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, σημάτων, σχεδίων και προτύπων και άλλων ανάλογων δικαιωμάτων τα οποία επιδέχονται κατάθεση ή καταχώριση, τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου η κατάθεση ή καταχώριση ζητήθηκε, πραγματοποιήθηκε, ή θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με διεθνή σύμβαση,

[...]»

7 Το άρθρο Vδ του Πρωτοκόλλου που προσαρτάται στη Σύμβαση των Βρυξελλών και που, βάσει του άρθρου 65 της Συμβάσεως αυτής, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διευκρινίζει:

«Με την επιφύλαξη της δικαιοδοσίας του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, σύμφωνα με τη σύμβαση χορηγήσεως ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, που υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973, τα δικαστήρια κάθε συμβαλλόμενου κράτους έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, σε θέματα εγγραφής ή κύρους ευρωπαϊκού

διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγείται για το κράτος αυτό και που δεν είναι κοινοτικό δίπλωμα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 86 της συμβάσεως της σχετικής με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κοινή αγορά, που υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1975.»

8 Το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια» τμήμα 8 του τίτλου της ΙΙ, ορίζει ότι, όταν συναφείς αγωγές έχουν ασκηθεί ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών και εκκρεμούν στον πρώτο βαθμό, το δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο δύναται να αναστείλει τη διαδικασία και μάλιστα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δύναται να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του. Κατά το τρίτο εδάφιο της διατάξεως αυτής:

«Είναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα ήταν ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά.»

9 Κατά το άρθρο 27, σημείο 3, της Συμβάσεως αυτής, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο ΙΙΙ που αφορά τους κανόνες αναγνωρίσεως και εκτελέσεως και στο τμήμα 1 που επιγράφεται «Αναγνώριση», απόφαση δεν αναγνωρίζεται αν «είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως».

Η Σύμβαση του Μονάχου

10 Η Σύμβαση για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, η οποία υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973 (στο εξής: Σύμβαση του Μονάχου), καθιερώνει, όπως ορίζει το άρθρο της 1, ένα «σύστημα δικαίου κοινό για τα συμβαλλόμενα κράτη σε θέματα χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας».

11 Πέραν των κοινών κανόνων χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το δίπλωμα αυτό εξακολουθεί να διέπεται από την εθνική ρύθμιση κάθε συμβαλλόμενου κράτους για το οποίο χορηγήθηκε. Εν προκειμένω, το άρθρο 2, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Μονάχου ορίζει:

«Σε κάθε ένα συμβαλλόμενο κράτος για το οποίο έχει χορηγηθεί, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει την ίδια ισχύ και υπόκειται στο ίδιο καθεστώς, με ένα εθνικό δίπλωμα που απονεμήθηκε στο κράτος αυτό [...]».

12 Όσον αφορά τα δικαιώματα που παρέχονται στον κάτοχο ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το άρθρο 64, παράγραφοι 1 και 3, της Συμβάσεως αυτής ορίζει:

«(1) [...] [τ]ο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρέχει στον δικαιούχο του, από την ημέρα δημοσίευσης της ανακοίνωσης για τη χορήγησή του και στο έδαφος κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε, τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που παρέχει ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγείται στο έδαφος του κράτους αυτού.

[...]

(3) Οι παραβιάσεις του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Οι F. Primus και M. Goldenberg, κάτοικοι Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, είναι κάτοχοι του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας αριθ. 131 627.

14 Στις 24 Μαρτίου 1997, κλήτευσαν ενώπιον του Rechtbank te s'-Gravenhage τη Roche Nederland BV, εταιρία που εδρεύει στις Κάτω Χώρες, καθώς και οκτώ άλλες εταιρίες του ομίλου Roche που εδρεύουν αντιστοίχως στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ελβετία, στην Αυστρία και στη Σουηδία (στο εξής Roche κ.λπ.). Προέβαλαν κατά των εταιριών αυτών την ίδια προσβολή των δικαιωμάτων που τους παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του οποίου είναι κάτοχοι. Η φερόμενη αυτή προσβολή συνίσταται στη διάθεση στο εμπόριο, στις χώρες όπου εδρεύουν οι καθών εταιρίες, «kit ανοσολογικού προσδιορισμού».

15 Οι εταιρίες του ομίλου Roche που δεν εδρεύουν στις Κάτω Χώρες αμφισβήτησαν τη διεθνή δικαιοδοσία του ολλανδικού δικαστηρίου. Επί της ουσίας, προέβαλαν ότι δεν υπάρχει προσβολή δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας και ότι το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι άκυρο.

16 Με απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1997, το Rechtbank te s'-Gravenhage έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία και απέρριψε τις αιτήσεις των F. Primus και M. Goldenberg. Κατ' έφεση, το Gerechtshof te s'-Gravenhage, με απόφαση της 27ης Ιουνίου 2002, μεταρρύθμισε την πρωτόδικη απόφαση και, μεταξύ άλλων, απαγόρευσε στη Roche κ.λπ. να προσβάλουν σε όλες τις χώρες που κατονομάζει το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τα δικαιώματα που συνδέονται με το δίπλωμα αυτό.

17 Στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, το Hoge Raad αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Υφίσταται η απαιτούμενη για την εφαρμογή του άρθρου 6, αρχή και σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών συνάφεια μεταξύ των αιτημάτων λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας τα οποία ο κάτοχος ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας υπέβαλε, αφενός, κατά αντιδίκου εγκατεστημένου στο κράτος του δικάζοντος δικαστηρίου και, αφετέρου, κατά διαφόρων αντιδίκων εγκατεστημένων σε συμβαλλόμενα κράτη άλλα από εκείνο του δικάζοντος δικαστηρίου, οι οποίοι, κατά τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, προσβάλλουν το δικαίωμα από το δίπλωμα αυτό σε ένα ή περισσότερα από τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη;

2) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα δεν είναι καταφατική ή δεν είναι άνευ ετέρου καταφατική, σε ποιες περιστάσεις υπάρχει τέτοια συνάφεια, και έχει στο πλαίσιο αυτό σημασία το γεγονός π.χ.

— ότι οι αντίδικοι του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ανήκουν σε ένα και τον αυτό όμιλο εταιριών·

— ότι υπάρχει κοινή συμπεριφορά των αντιδίκων του στηριζόμενη σε κοινή πολιτική και, σε καταφατική περίπτωση, έχει σημασία ο τόπος στον οποίο χαράχθηκε η κοινή αυτή πολιτική·

— ότι οι παραβάσεις που φέρεται ότι διέπραξαν οι διάφοροι αντίδικοί του είναι ίδιες ή σχεδόν ίδιες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

18 Με τα ερωτήματά του τα οποία πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή όταν αγωγές λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχουν ασκηθεί κατά περισσοτέρων εταιριών, οι οποίες εδρεύουν σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφος ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη αυτά, και ειδικότερα όταν οι πιο πάνω εταιρίες, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρονται ενεργήσασες με πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται χαραχθείσα μόνον από μία εξ αυτών.

19 Κατά παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, κατά τον οποίο ο εναγόμενος που είναι κάτοικος συμβαλλόμενου κράτους ενάγεται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, το άρθρο 6, σημείο 1, της πιο πάνω Συμβάσεως επιτρέπει, όταν υπάρχουν περισσότεροι εναγόμενοι, να εναχθεί ένας εναγόμενος κάτοικος συμβαλλόμενου κράτους σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος όπου έχει την κατοικία του ένας από τους εναγόμενους.

20 Στην απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 189/87, Καλφέλης (Συλλογή 1988, σ. 5565, σκέψη 12), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να υπάρχει, μεταξύ των διαφόρων αιτημάτων του ίδιου ενάγοντος κατά διαφόρων εναγομένων, συνάφεια ώστε να υπάρχει συμφέρον τα αιτήματα να εξεταστούν και εκδικαστούν μαζί προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα μπορούσαν να είναι ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά.

21 Η απαίτηση να υπάρχει συνάφεια δεν απορρέει από το κείμενο του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Το Δικαστήριο τη συνήγαγε από το κείμενο αυτό για να αποφύγει το ενδεχόμενο η προβλεπόμενη από την πιο πάνω διάταξη εξαίρεση από την αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους κατοικίας του εναγομένου να θέσει υπό αμφισβήτηση την ίδια την ύπαρξη της αρχής αυτής (προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, σκέψη 8). Η απαίτηση αυτή επιβεβαιώθηκε ακολούθως με την απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1998, C-51/97, Réunion européenne κ.λπ. (Συλλογή 1998, σ. I-6511, σκέψη 48), και καθιερώθηκε ρητώς με τον τρόπο που συντάχθηκε το άρθρο 6, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), ο οποίος διαδέχθηκε τη Σύμβαση των Βρυξελλών.

22 Η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης επαναλαμβάνει το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, κατά το οποίο είναι συναφείς οι αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξεταστούν και να εκδικαστούν ταυτόχρονα προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα μπορούσαν να είναι ασυμβίβαστες αν

οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά. Το πιο πάνω άρθρο 22 ερμηνεύθηκε στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Tatry (Συλλογή 1994, σ. I-5439, σκέψη 58), υπό την έννοια ότι, για να υπάρξει συνάφεια μεταξύ δύο αγωγών, είναι αρκετό η χωριστή εξέταση και εκδίκασή τους να συνεπάγεται τον κίνδυνο να εκδοθούν αντίθετες αποφάσεις, χωρίς να είναι αναγκαίο να συνεπάγεται τον κίνδυνο να υπάρξουν αλληλοαναιρούμενες έννομες συνέπειες.

23 Έτσι, το περιεχόμενο που η προαναφερθείσα απόφαση Tatry έδωσε στην έννοια των «ασυμβίβαστων» αποφάσεων στο πλαίσιο του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών είναι ευρύτερο από εκείνο που είχε δώσει στην ίδια έννοια η απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988, 145/86, Hoffmann (Συλλογή 1988, σ. 645, σκέψη 22), στο πλαίσιο του άρθρου 27, σημείο 3, της πιο πάνω Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι απόφαση που εκδόθηκε σε συμβαλλόμενο κράτος δεν αναγνωρίζεται αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ των ίδιων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως. Συγκεκριμένα, στην προαναφερθείσα απόφαση Hoffmann το Δικαστήριο είχε κρίνει ότι, για να καθοριστεί αν δύο αποφάσεις είναι ασυμβίβαστες υπό την έννοια της τελευταίας διατάξεως, πρέπει να εξεταστεί αν οι σχετικές αποφάσεις έχουν αλληλοαναιρούμενες έννομες συνέπειες.

24 Οι F. Primus και M. Goldenberg καθώς και η Ολλανδική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι η ευρεία ερμηνεία του επιθέτου «ασυμβίβαστες» ως αντιφατικές, η οποία δόθηκε από την προαναφερθείσα απόφαση Tatry εντός του πλαισίου του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, πρέπει να επεκταθεί στο πλαίσιο του άρθρου 6, σημείο 1, της πιο πάνω Συμβάσεως. Αντιθέτως, η Roche κ.λπ. καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, με την επιχειρηματολογία των οποίων ο γενικός εισαγγελέας συντάχθηκε στο σημείο 79 επ. των προτάσεών του, υποστηρίζουν ότι η μεταφορά αυτή δεν είναι επιτρεπτή, λαμβανομένων υπόψη του διαφορετικού σκοπού και της διαφορετικής θέσεως των δύο επίμαχων διατάξεων στο σύστημα της Συμβάσεως των Βρυξελλών, και ότι πρέπει να προτιμηθεί στενότερη ερμηνεία.

25 Ωστόσο, στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του ζητήματος αυτού. Συγκεκριμένα, αρκεί η διαπίστωση ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών οι «ασυμβίβαστες» αποφάσεις πρέπει να νοούνται ευρέως ως αντιφατικές αποφάσεις, δεν υφίσταται κίνδυνος να εκδοθούν τέτοιες αποφάσεις μετά από αγωγές λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα

ευρεσιτεχνίας ασκηθείσες εντός διαφορετικών συμβαλλομένων κρατών κατά περισσοτέρων εναγομένων κατοίκων των κρατών αυτών για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφός τους.

26 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 113 των προτάσεών του, για να μπορέσουν αποφάσεις να θεωρηθούν αντιφατικές δεν αρκεί να υπάρχει απόκλιση όσον αφορά τη λύση της διαφοράς, αλλά πρέπει ακόμη η απόκλιση αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο της ίδιας πραγματικής και νομικής καταστάσεως.

27 Πάντως, στην περίπτωση την οποία το αιτούν δικαστήριο αναφέρει με το πρώτο προδικαστικό του ερώτημα, δηλαδή στην περίπτωση που αγωγές λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχουν ασκηθεί κατά περισσοτέρων εταιριών, που εδρεύουν σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφος ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη αυτά, δεν μπορεί να συναχθεί ότι πρόκειται για την ίδια πραγματική κατάσταση όταν είναι διαφορετικοί οι εναγόμενοι και όταν δεν είναι ίδιες οι πράξεις προσβολής της ευρεσιτεχνίας που τους προσάπτεται ότι διέπραξαν σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη.

28 Τυχόν αποκλίσεις μεταξύ των αποφάσεων που θα εκδίδονταν από τα σχετικά δικαστήρια δεν θα εντάσσονταν στο πλαίσιο της ίδιας πραγματικής καταστάσεως.

29 Επιπλέον, ναι μεν η Σύμβαση του Μονάχου θέτει κοινούς κανόνες για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, πλην όμως από τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 64, παράγραφος 1, της Συμβάσεως αυτής προκύπτει σαφώς ότι ένα τέτοιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εξακολουθεί να διέπεται από την εθνική ρύθμιση κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε.

30 Ειδικότερα, από το άρθρο 64, παράγραφος 3, της Συμβάσεως του Μονάχου προκύπτει ότι κάθε αγωγή λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας πρέπει να εξετάζεται με γνώμονα την εθνική ρύθμιση που ισχύει στον σχετικό τομέα σε κάθε ένα από τα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε το δίπλωμα αυτό.

31 Επομένως, όταν ενώπιον περισσοτέρων δικαστηρίων διαφορετικών συμβαλλομένων κρατών αγωγές λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, που χορηγήθηκε σε κάθε ένα από τα κράτη αυτά, έχουν ασκηθεί κατά εναγομένων που κατοικούν στα πιο πάνω κράτη για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφός τους, οι τυχόν αποκλίσεις μεταξύ των αποφάσεων των εν λόγω δικαστηρίων δεν θα εντάσσονται στο πλαίσιο της ίδιας νομικής καταστάσεως.

32 Κατά συνέπεια, τυχόν αποκλίνουσες μεταξύ τους αποφάσεις δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως αντιφατικές.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν η ευρύτερη ερμηνεία της έννοιας «ασυμβίβαστες» αποφάσεις ως αντιφατικές γίνει δεκτή ως κριτήριο για την ύπαρξη του δεσμού της συνάφειας ο οποίος απαιτείται για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο δεσμός αυτός δεν μπορεί να αποδειχθεί μεταξύ αγωγών λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από το ίδιο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που κάθε μία από αυτές στρέφεται κατά εταιρίας εδρεύουσας σε διαφορετικό συμβαλλόμενο κράτος για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφος του κράτους αυτού.

34 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση ούτε και στην περίπτωση την οποία το αιτούν δικαστήριο αναφέρει με το δεύτερο προδικαστικό του ερώτημα, δηλαδή στην περίπτωση που οι εναγόμενες εταιρίες, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρονται ενεργήσασες με πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται χαραχθείσα μόνον από μία εξ αυτών, οπότε θα πρόκειται για την ίδια πραγματική κατάσταση.

35 Συγκεκριμένα, δεν θα πρόκειται για την ίδια νομική κατάσταση (βλ. τις σκέψεις 29 και 30 της παρούσας αποφάσεως), οπότε ακόμη και στην περίπτωση αυτή δεν θα υπάρχει κίνδυνος εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων.

36 Επιπλέον, ναι μεν, εκ πρώτης όψεως, σκέψεις περί οικονομίας της διαδικασίας μπορεί να φαίνεται ότι συνηγορούν υπέρ της συγκεντρώσεως των αγωγών αυτών ενώπιον μόνον ενός δικαστή, πλην όμως επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα πλεονεκτήματα που η συγκέντρωση αυτή θα είχε για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης θα ήσαν περιορισμένα και θα αποτελούσαν πηγή νέων κινδύνων.

37 Διεθνής δικαιοδοσία στηριζόμενη μόνο στα πραγματικά κριτήρια που ανέφερε το αιτούν δικαστήριο θα οδηγούσε σε πολλαπλασιασμό των δυνητικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας και έτσι θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς την προβλεψιμότητα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που θέτει η Σύμβαση των Βρυξελλών, με αποτέλεσμα να θίξει την αρχή της ασφάλειας δικαίου ως θεμέλιο της Συμβάσεως αυτής (βλ. τις αποφάσεις της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-256/00, Besix, Συλλογή 2002, σ. I-1699, σκέψεις 24 έως 26, και της 1ης Μαρτίου 2005, C-281/02, Owusu, Συλλογή 2005, σ. I-1383, σκέψη 41, και τη σημερινή απόφαση C-4/03, GAT, Συλλογή 2005, σ. I-6509, σκέψη 28).

38 Η προσβολή αυτή θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη καθόσον η εφαρμογή των σχετικών κριτηρίων θα έδινε μεγάλη δυνατότητα επιλογής στον ενάγοντα, ενθαρρύνοντας την πρακτική του «forum shopping», την οποία η Σύμβαση των Βρυξελλών σκοπεύει να αποφύγει και την οποία το Δικαστήριο, στην απόφασή του Καλφέλης, θέλησε ακριβώς να εμποδίσει (βλ. τη σκέψη 9 της αποφάσεως εκείνης).

39 Πρέπει να επισημανθεί ότι η εξακρίβωση του ότι πληρούνται τα σχετικά κριτήρια, πράγμα που στον ενάγοντα θα απέκειτο να αποδείξει, θα υποχρέωνε το δικάζον δικαστήριο να εξετάσει επί της ουσίας την υπόθεση πριν μπορέσει να κρίνει αν έχει διεθνή δικαιοδοσία. Η προηγούμενη αυτή εξέταση θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόσθετο κόστος και να καταστήσει χρονοβόρο τη δικαστική διαδικασία στην περίπτωση που, αφενός, το πιο πάνω δικαστήριο, μη μπορώντας να διαπιστώσει ότι πρόκειται για την ίδια πραγματική κατάσταση και επομένως ότι υπάρχει επαρκής συνάφεια μεταξύ των αγωγών, συναγάγει ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία και, αφετέρου, έχει ασκηθεί νέα αγωγή ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους.

40 Τέλος, αν υποτεθεί ότι το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ο ενάγων άσκησε την αγωγή του μπορέσει να διαπιστώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του βάσει των κριτηρίων που ανέφερε το αιτούν δικαστήριο, η ενώπιον του δικάζοντος δικαστηρίου συγκέντρωση των αγωγών λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας δεν θα μπορέσει να εμποδίσει τον τουλάχιστον μερικό κατακερματισμό της διαφοράς σχετικά με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όταν τεθεί παρεμπιπτόντως, όπως συχνά γίνεται στην πράξη και όπως συνέβη στην υπόθεση της κύριας δίκης, ζήτημα κύρους του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, το ζήτημα αυτό, είτε τεθεί με αγωγή είτε τεθεί με ένσταση, εμπίπτει στην αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία που το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών προβλέπει υπέρ των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έγινε ή θεωρείται ότι έγινε η κατάθεση ή καταχώριση (προαναφερθείσα απόφαση GAT, σκέψη 31). Η πιο πάνω αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους χορηγήσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας έχει επιβεβαιωθεί σχετικά με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από το άρθρο Vδ του Πρωτοκόλλου της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

41 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στα ερωτήματα που τέθηκαν πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή εντός του πλαισίου μιας διαφοράς λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται περισσότερες εταιρίες, οι οποίες εδρεύουν σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφος ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι πιο πάνω εταιρίες, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρονται ενεργήσασες με πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται χαραχθείσα μόνον από μία εξ αυτών.

Επί των δικαστικών εξόδων

42 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε την τελευταία φορά με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή εντός του πλαισίου μιας διαφοράς λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται περισσότερες εταιρίες, οι οποίες εδρεύουν σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρονται τελεσθείσες στο έδαφος ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι πιο πάνω εταιρίες, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρονται ενεργήσασες με πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται χαραχθείσα μόνον από μία εξ αυτών.

(υπογραφές)